

Handleiding voor het nemen van oliemonsters

Versie: 12
Datum vrijgave: 08-03-2023

Materiaal

- Als monstername materiaal heeft het RWS-laboratorium glazen potten met een deksel met teflon inlage in voorraad. In elke pot zit een olie-absorberend doekje van teflon. Maak de potten alleen open tijdens de monstername om contaminatie te voorkomen.
- Gebruik als persoonlijke bescherming nitril handschoenen. Als handschoenen voor eenmalig gebruik, bieden deze de beste bescherming tegen olie en olieproducten. Neem per monster schone handschoenen om contaminatie te voorkomen.
- Het RWS-laboratorium heeft een standaard justitieformulier ontwikkeld. De actuele versie van het "Begeleidingsformulier bij justitieel onderzoek" staat op de website van de Helpdesk Water: <https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/emissiebeheer/@176272/analyseboek-emissies/>.

Voor de bemonstering

- Beslis eerst of het nodig is monsters te nemen. Indien er voldoende bewijslast is, kan een olievergelijking overbodig zijn. Bel bij twijfel met het RWS-laboratorium.

De bemonstering

N.B. Bij de monstername van olie is het belangrijk om de teflondoek zo min mogelijk aan te raken en uitsluitend met schone nitril handschoenen. Het beste kan eerst de pot geopend worden zonder handschoenen. Vervolgens schone nitril handschoenen aan doen en het teflondoek uit de pot nemen.

Watermonsters

- Veeg met de adsorptiedoek over het water of dompel de doek een aantal keren in het water. Pas op, de doek blijft niet drijven. Het kan handig zijn om de doek vast te klemmen of vastbinden aan een lange stok of hengel, vooral wanneer je niet vlak bij de vlek kunt komen.
- Doe de doek met olie in de pot en sluit hem stevig af. De teflon inlage is belangrijk voor het goed afsluiten van de pot. Pas op dat de doek niet klemt tussen de rand van de pot en het deksel, dit geeft lekkage van vluchtige componenten en mogelijk vloeibare olie.
- Neem bij een flinke vlek altijd meerdere monsters (op verschillende plaatsen). Let daarvoor op kleur, dikte en stroperigheid. Neem per monster steeds een nieuwe pot en nieuwe schone nitril handschoenen.
- Gebruik bij teerballen de monsterpot om deze uit het water te scheppen.
- Neem eventueel, bij een dikke drijfslag olie en bij stroperige olie, een van de potten en dompel deze zo in de drijfslag, dat vooral de olie erin loopt.

Scheepsmonsters

- In geval van een tappunt kan olie direct in de pot worden getapt. Laat eerst wat olie in een afvalvat lopen om het tappunt voor te spoelen.
- Gebruik in overige situaties bij voorkeur de teflondoek om olie op te nemen of af te vegen. Probeer bij een oliespoor op het dek zo min mogelijk vuil van het dek mee te nemen. Neem

eventueel een extra monster van een plek op het dek net naast het spoor, zodat beoordeeld kan worden of het vuil van het dek het monster van het spoor beïnvloed heeft.

- Let op homogeniteit. Als de bilge bijvoorbeeld niet homogeen is, dan niet mengen, maar deelmonsters nemen met een schone pot per deelmonster.
- Neem bij een grote open bilge tank altijd op twee plaatsen een monster.
- Ga er niet van uit dat alle brandstoftanks dezelfde inhoud hebben. Dit is meestal niet het geval.

Verzenden

- Maak een justitie-zaaknummer aan: J jjjjmddXY = jaar, maand, dag en 2 initialen van handhaver/OVD (bijvoorbeeld J20210902SK) en informeer/overleg hoe de monsters getransporteerd moeten worden.
- Plak op elke pot een etiket met gegevens zoals: datum, tijd, monsternemer, locatie (naam of lat/long) en eventuele overige bijzonderheden.
- Vul het justitieformulier zo volledig mogelijk in, met een telefoonnummer van de monsternemer, zodat eventueel informatie opgevraagd kan worden.
- Doe de monsters in een het RWS-laboratorium krat en verzegel deze. Noteer de zegelnummers op het justitieformulier. Geef, i.v.m. de registratie van het verbreken van de verzegeling, duidelijk op de bovenkant van het krat aan dat het om een justitiezaak gaat.
- Koel en in het donker bewaren. Bij geringe hoeveelheden van vluchtige monsters (benzine of gasolie) het liefst gekoeld verzenden.
- Vul bij overdracht de naam in van de bezorger en ontvanger van het monster en laat beide personen een handtekening plaatsen (achterzijde van het justitie formulier).

Overige informatie

Bij calamiteiten, lozingen op heterdaad en vermoedelijke illegale lozingen is het naast het nemen van oliemonsters ook belangrijk om overige bewijsmiddelen te verzamelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan foto's, gegevens van de vermoedelijke dader (scheepsnaam, etc.). Hoe meer bewijsmateriaal hoe beter!

Uitgebreide Engelstalige informatie is te vinden op: <http://www.bonnagreement.org>

- Monstername instructie: **Counter-pollution Manual - Chapter 2.9 (OSINet)**.
- Inschatten van olievlekken: **BAOAC photo atlas**. Deze bevat veel foto's van olievlekken en geeft aanwijzingen hoe de laagdikte en het volume van een vlek is in te schatten.

Contact/Telefoonnummers van het RWS-laboratorium

Laboratorium

Kees Kooistra 06-11876984
Sanne Keeman 06-29129483

Calamiteiten buiten kantooruren

Lab-staf 06-10929064

Overleg monstertransport

Monstertransporttelefoon 088-7973793

Aanvragen kratten, potten met teflon doekjes

Erna Betten 06-11022565
Heleen Swier 06-50166177